T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/260
KARAR NO : 2022/554
KARAR TR : 31/10/2022

ÖZET: Evlat edinme istemlerinin reddi yolundaki idari işleme karşı açılan davanın, Türk Medeni Kanunu ve ilgili Tüzük hükümleri uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : Ş. C, S. C
Vekili : Av. M. D. K. K
Davalı : Adana Valiliği
Vekili : Av. N. A

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, evlat edinme talebiyle yapmış olduğu başvurusunun *"başvuranın yüz kızartıcı suçtan adli sicil kaydının bulunduğu"* gerekçesiyle reddi yönündeki işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Adana 1. İdare Mahkemesi 21/05/2021 tarihli ve E.2021/523, K.2021/597 sayılı kararı**ile, "*evlat edinme başvurularının reddine ilişkin işlemlerin hukuka uygunluğunun Asliye Hukuk Mahkemelerince denetlenmesi gerektiği"* gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, davacılar vekili tarafından istinaf başvurusu yapılmıştır.

3. Adana Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 28/09/2021 tarihli ve E.2021/1568, K.2021/1565 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiş, verilen görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

4. Davacılar vekili, aynı istemle bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. **Adana 6. Aile Mahkemesinin 08/12/2021 tarihli ve E.2021/442, K.2021/892 sayılı kararı**ile, idari yargının görevli olduğundan bahisle davanın görevsizlik nedeniyle reddine karar vermiştir. Bu karar, istinaf edilmeksizin 18/02/2022 tarihinde kesinleşmiştir.

6. Davacılar vekili, bunun üzerine 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesi kapsamında ortaya çıkan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmuş, adli yargı yerince başvuru dilekçesi ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun*"Evlat edinme"* ana başlıklı dördüncü ayrımında yer alan 312. maddesi şöyledir:

> *"Küçük, gelecekte evlat edinilmek amacıyla bir kuruma yerleştirilir ve ana ve babadan birinin rızası eksik olursa, evlat edinenin veya evlat edinmede aracılık yapan kurumun istemi üzerine ve kural olarak küçüğün yerleştirilmesinden önce, onun oturduğu yer mahkemesi bu rızanın aranıp aranmamasına karar verir."*

8. Bu Kanun'un 315. maddesi şöyledir:

"Evlat edinme kararı, evlat edinenin oturma yeri; birlikte evlat edinmede eşlerden birinin oturma yeri mahkemesince verilir. Mahkeme kararıyla birlikte evlatlık ilişkisi kurulmuş olur."

9. Aynı Kanun'un *"Evlatlık işlemlerinde aracılık"* başlıklı 320. maddesi şöyledir:

"Küçüklerin evlat edinilmesine ilişkin aracılık faaliyetleri, ancak Bakanlar Kurulunca yetki verilen kurum ve kuruluşlarca yapılır. Aracılık faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin hususlar tüzükle düzenlenir."

10. Küçüklerin Evlat Edinilmesinde Aracılık Faaliyetlerinin Yürütülmesine İlişkin Tüzüğün 1. maddesinde; Tüzüğün, küçüklerin kendi ülkesi içerisinde veya ülkelerarası evlât edinilmesinde aracılık faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla küçüklerin, evlât edinilmesinde, aracılık faaliyetinin yürütülmesine ilişkin hükümleri kapsadığı, 3. maddesinde, evlât edinmede aracılık faaliyetlerinin Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğütarafından yürütüleceği; 5. maddesinde, evlât edinmek isteyenlerden yerleşim yeri Türkiye'de olan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının, yerleşim yerlerindeki İl Müdürlüklerine yazılı olarak başvuruda bulunması gerektiği; 9. maddesinde, evlât edinme başvurusunun reddedilmesine, askıya alınmasına veya işlemden kaldırılmasına ilişkin işlemlerin İl Müdürlüğü tarafından başvuru sahiplerine yazılı olarak bildirileceği, bu işlemlere karşı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde İl Müdürlüğü nezdinde itiraz edilebileceği, itirazın komisyon tarafından görüşülerek en geç bir ay içinde kesin olarak karara bağlanacağı ve kararın itiraz edene yazılı olarak bildirileceği, 14. maddesinde; 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 29. maddesi hükmü gereğince evlât edinme kararının mahkeme tarafından on gün içinde o yerin Nüfus Müdürlüğüne bildirileceği düzenlemelerine yer verilmiştir.

B. Yargı Kararları

11. Danıştay Onuncu Dairesinin 29/12/2014 tarihli ve E.2014/3234, K.2014/8243 sayılı kararında, özetle; *"gerek 4721 sayılı Medeni Kanun gerekse Küçüklerin Evlat Edinilmesinde Aracılık Faaliyetlerinin Yürütülmesine İlişkin Tüzük uyarınca nihai olarak Asliye Hukuk Mahkemelerince karara bağlanacak bir konuda İdare Mahkemesince karar verilmesinin kargaşaya neden olacağı, bu durumda; davalı idarenin, davacıların evlat edinme istemlerinin reddi yolundaki işleme karşı adli yargı düzeni içerisinde yer alan Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açılabileceğinin açık olduğu ve İdare Mahkemesince, davanın görev yönünden reddi yolunda karar verilmesi gerekirken, işin esasına geçilmek suretiyle karar verilmesinde hukukiisabet görülmediği"* gerekçesiyle temyize konu mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir.

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin 28/05/2020 tarihli ve E.2020/312, K.2020/321 sayılı kararında, özetle;*"evlat edinmeye ilişkin düzenlemelerin Türk Medeni Kanunu'nda yer aldığı ve esasen bu hususa ilişkin sürecin adli yargı yerinde açılan davalar ile sonuçlandığı; ancak, adli yargı yerlerince verilen kararlar sonrasında idari mercilerin re'sen ve tek yanlı biçimde tesis edilmiş işleme karşı idari yargıda dava açılabileceği..."* ifadeleri yer almaktadır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında,Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Birol ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 31/10/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 14. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hakim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davacının evlat edinme başvurusunun reddi yönünde tesis edilen işlemin iptali istemiyleaçılmıştır.

16. Dosyaların incelenmesinden, davacıların birlikte evlat edinme başvurusunda bulundukları, davacılardan S. C 'un adli sicil kaydı bulunduğundan bahisle başvurunun uygun görülmediği, yasal süresi içinde davacılar tarafından yapılan itiraz üzerine yukarıda anılan Tüzüğün 9. maddesi gereğince ilgili komisyon tarafından yapılan yeniden değerlendirme sonucu aynı Tüzüğün 7. maddesi gereğince de itirazın kabul edilmediği, idari yargı yerinde açılan iptal davasında yargı yolu bakımından görevsizlik kararı verildiği ve bu kararın istinaf incelemesi sonucunda kesinleştiği, adli yargı yerinde açılan davada ise idareye yapılan başvuru ve itiraz süreci dikkate alınmaksızın idari başvuru yoluna gidilmesi gerektiğinden bahisle *"söz konusu davada yargı yolunun idari yargı yolu olduğu tespit edilmekle aile*

mahkemesinin görevsizliği nedeniyle dava dilekçesinin reddine" karar verildiği ve bu kararın istinaf edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmıştır.

17. Somut olayda, anılan Tüzüğün (§ 10) 6. maddesinin (e) bendi uyarınca *"bulaşıcı hastalık bulunmadığını belirtir sağlık kurulu raporu"* bulunmadığından bahisle davacının evlat edinme başvurusunun reddedildiği, yukarıda anılan Kanun ve Tüzük hükümlerinin incelenmesinden, evlat edinme başvurularının Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu İl Müdürlüklerine yapılacağı, il müdürlüklerinin evlât edinmede aracılık faaliyetlerini yürüttüğü, davacıların Tüzük'te yazılı idari başvuru yolunu tüketmiş olduğu ve evlat edinmeye ilişkin nihai kararın evlat edinenin oturma yeri, birlikte evlat edinmede eşlerden birinin oturma yerihukuk mahkemesince verileceği anlaşıldığından, evlat edinme başvurusunun il müdürlüğünce reddine ilişkin işlemlerin hukuka uygunluğunun da asliye hukuk hâkimi tarafından denetlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Adana 6. Aile Mahkemesinin 08/12/2021 tarihli ve E.2021/442, K.2021/892 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Adana 6. Aile Mahkemesinin 08/12/2021 tarihli ve E.2021/442, K.2021/892 sayılıGÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

31/10/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Muharrem
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN